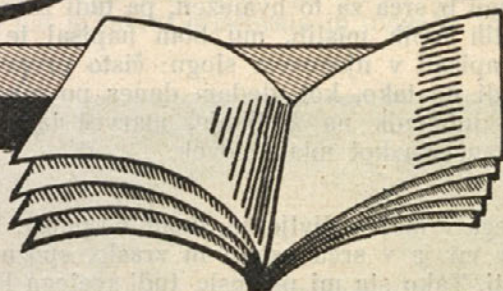

CVETJE

Letnik LII.
Ljubljana

1935 - X.
Oktober

P. Krizostom :

Glasniku vélikega Kralja.

(Za praznik svetega očeta Frančiška 4. oktobra.)

Čez ramo se mu spušča borna halja.
Ves mu veder je obraz in smehljajoč.
Skozi vriskajoči gozd gre pevajoč:
»Čujte me, glasnik sem vélikega Kralja!«

Kamorkoli pride, vnet ponavlja:
»Klanjam se ti, Kristus v hostiji presveti,
ki za nas si moral toliko trpeti.
Kralj neskončni, moja duša te pozdravlja!«

Pot njegova je brezkraina dalja;
ž njim gre cela truma bratcev in sestic:
veterc in oblaček, vonj cvetlic in pesem ptic.
To je sladka pot do vélikega Kralja.

Na večer končal je svojo pot ...
Zdaj na Srcu božjem že počiva
in plačilo Kralja kraljev uživa. —
Kako si ti neskončno dober, moj Gospod!

Spomin na svetega Frančiška

Kadar se spomnim na svetega Frančiška, se mi vračajo misli v najlepše dneve mojega življenja. V ljubezni do njega sem bil neštetokrat srečen. Ker sem mu iz srca za to hvaležen, pa tudi zato, ker se še vedno rad mudim v tistih lepih mislih, mu bom napisal te kratke spomine. Skušal jih bom napisati v njegovem slogu: čisto preprosto, brez vse izumetničenosti. Tudi ne tako, kot gledam danes po marsikaterih bridkih preizkušnjah kot duhovnik na življenje, marveč tako, kakor sem doživljal svetega Frančiška kot mlad človek.

*

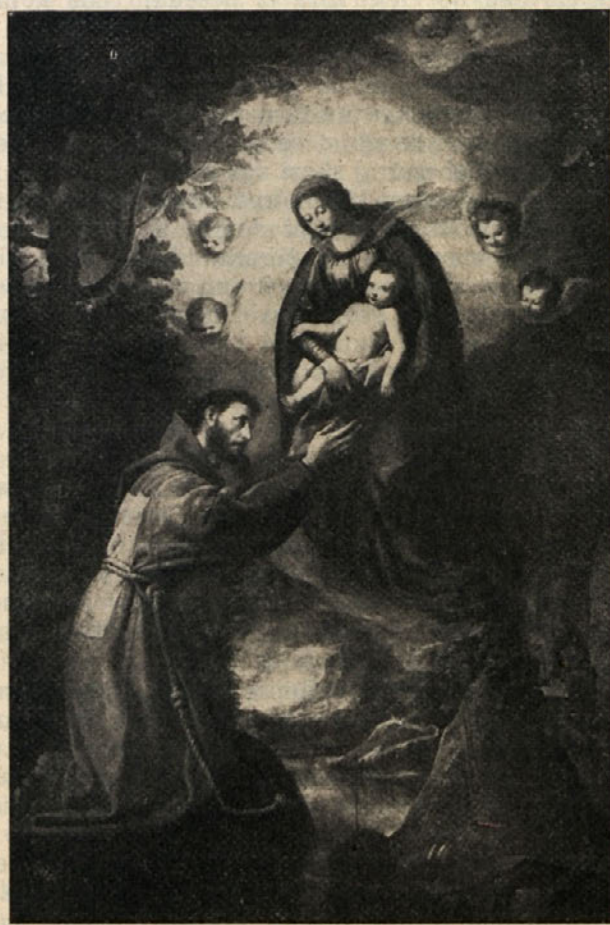
Kar je dobrega v mojem življenju, imam od doma. Kadar premišljam o čem lepem, kar mi je v srcu ostalo in zraslo, spoznam, da sta mi to vsadila oče in mati. Tako sta mi prinesla tudi svetega Frančiška. Ne vem dobro, kdaj je to bilo. A natančno se še spominjam nekaterih njunih pogovorov. In to vem, da mi je bilo dobrih deset let, ko mi je umrla mati. Umrla pa je kot tretjerednica. Bil sem torej še otrok, ko sta nam govorila o dobrem svetem Frančišku, katerega sta sama prav posebno hotela posnemati. Bog ve, kaj vse sem si takrat o njem mislil. To pa še vem, da sem smatral za nekaj velikega, za izreden dogodek, ko sta stopila oče in mati v Frančiškov red. Morala sta nam torej naslikati tega svetnika res v svetli luči, da sem mogel še kot otrok slutiti njegov veliki pomen.

Sicer sva si bila pa s svetim Frančiškom res že poprej precej domača. Ne po njegovem pomenu, temveč po njegovem obrazu sem ga že kot otrok dobro poznal. Moja župna cerkev je bila frančiškanska. Toda ni nam bila le župna cerkev, v kateri smo bili krščeni (drugih zakramentov žal kot šolarji nismo prejeli v župni cerkvi), marveč v resnici domača cerkev. In še blizu nam je bila. Bila sta spet oče in mati, ki sta nas otroke vodila v to cerkev dan za dnem, pa naj je bilo najlepše ali najgrše vreme, najbolj toplo ali pa najbolj mráz. Sedel sem vedno, že kot otrok, spredaj blizu oltarja. Tako še danes ne razumem tistih, ki se vedno rinejo najbolj zadaj v cerkvi in jih moram še kot duhovnik vabiti bliže oltarju. Sicer so starši vedno skrbeli, da smo imeli mašne knjižice s seboj, a saj veste, kako otroku rad uide pogled tudi po cerkvi. Posebno rad pa sem se zagledal v velike stenske slike iz Frančiškovega življenja. To je bil zame čudovit svet: svetnik med najljubšimi pticami in živalmi, svetnik na sveti večer pri živih jaselcah in še vse druge. Kako da ne bi otrok čudovito zaživel v tem čudovitem svetu! Tako sem v prvi mladosti že čisto domače prihajal k svetemu Frančišku in ga poznal po imenu in obrazu in njegovih stvarih.

Leta pa so hitela. Težko mi je pač obuditi vse tiste drobne misli na dobrega svetnika. To so bili pač posamezni žarki, iz katerih je nastala pozneje svetla slika. Spominjam se sedemstoletnice smrti svetega Frančiška. Na slavnostnem zborovanju je govoril tudi moj oče. Prav tisto leto sem pričel tudi več brati o svetniku. Menda je bila prva knjiga o njem, ki mi je takrat — ko jih je oče prebiral — prišla v roko, Frančiškov življenjepis, ki ga je napisal danski konvertit J. Joergensen. Zelo mi je ugajala. In kmalu sem začel brati knjigo za knjigo. Vem, da se je v mojem verskem življenju v zadnjih gimnazijskih letih močno poznal vpliv svetega Frančiška. Saj kot študent nisem mnogo kazal in razkrival svojega duhovnega življenja. A dobro se spominjam, kako sem se že takrat obračal nanj kakor na dobrega brata v nekaterih težkih bojih. In ko sem še kot

študent bral Sardenkov: Šotor miru, sem zaželel tudi jaz napisati Frančiškove pesmi.

Po maturi sem se po težkih odločitvah vpisal na juridično fakulteto v Ljubljani. Koliko misli in načrtov sem takrat imel. A kadar sem bil nemiren in nezadovoljen sam s seboj, sem vzel v roko ali evangelij ali Tomaža Kempčana ali pa sem listal po Federerjevi knjigi o svetem Frančišku. Vse to me je takrat očiščevalo in dvigalo. In tako so se čudili

Jacopo Ligozzi, Mati Božja in sv. Frančišek.

samo drugi, nisem se pa jaz sam, da sem po prvem letu univerzitetnega študija prestopil v semenišče. Takrat pa sva s svetim Frančiškom — če smem tako reči — šele postala prava prijatelja.

Moti se kdor misli, da so prvi dnevi v semenišču lahki in da morda šele počasi postane človeku težko. Prav nasprotno je res. Prvi dnevi so najtežji; pozneje pa vse stvari, celo bremena, postanejo človeku lahka. In v tistih prvih dneh, ko sem se med neznanimi tovariši čutil čisto ošamelega, sem spet našel najtoplejšo ubranost pri svetem Frančišku. Zdelo se mi je, da nisem več za mrzlimi zidovi. Da sem v sončni deželi pri dobrem svetniku, med pticami in rožami, ki sem jih imel vedno rad.

Blaženi stari časi

»Stari dobri časi so bili vendar le lepši!« Kdo še ni slišal tako zdihovati starih ljudi, ki se ne morejo uživati v novi čas, ki mladine ne morejo več razumeti!? Mladina se nevedno smeje in smehlja, ker ne pozna »starih dobrih časov«. Tudi jaz sem se nekoč smejal, ko so drugi hvalili stare dobre čase, in sem se navduševal za novi čas. Novi čas! Katerega mladega človeka ne elektrizira ta beseda! Toda kolikor bolj sem stopal v življenje, toliko bolj sem umel domotožje po dobrih starih časih.

Vas, kjer sem doma, je še vsaj v nekem oziru košček starega časa. Mirno sanja med zelenimi holmi in gozdovi, vsaj nekaj kilometrov oddaljena od toliko poveličevanega kulturnega sveta, četudi se ljudi že poprijemlje duh časa. Do predkratkim se je še vsak dan z neko dostojanstveno počasnostjo pomikal zjutraj skozi vas poštni voz — po slabi okrajni cesti »prvega razreda« v osem kilometrov oddaljeno glavno mesto.

Ako sem se ob počitnicah peljal domov s staro »Noetovo barko«, kakor smo poštni voz imenovali mi poredni dijaki, sem stisnil staremu postiljonu par krajcarjev v roko kot napitnino za poštno trobento in njene melodije. In če se je oglasila s svojimi svežimi in veselimi toni ter razlila glas po mladem jutru, se je v moji duši vzbudila vsa romantika starega časa. Seveda so za nami časi, ko je postiljon s svojim rogom opozarjal pešce in voznike, da vozi po cesti državni voz, ki se mu je treba v spoštovanju in pravočasno umakniti.

Da moja domovina je vsaj še v nekaterem oziru košček starega časa in zato lahko govorim o starih časih, četudi še nisem tako silno star.

Ko sem prvič v svojem življenju prišel v mesto, me je obšla groza. Sredi vrvenja mesta so odpovedale moje podeželske oči. Kamen in samo kamen, kamorkoli se je oko zazrla. Nobenega pravega vrta, nobenih trat, samo tu in tam zaprašena drevesa — zahrepenel sem domov na mirne griče in livade s prelepimi travniki in cvetočim sadnim drevjem, domov v senčnate gozdove, ki jih poživlja petje ptic.

Naši pradedje so si izbirali najlepše gričke ali pa obrobke gozdov, kjer so zidali svoje hiše in cerkvice. Ljudje novega časa ljubijo ravnine in si grade velikanska mesta ter prebivajo kot mravlje v velikih množicah skupaj v stanovanjskih kasarnah, ki so tako prazne vsake poezije. Samo poleti gredo za nekaj tednov na letovišče v pristo naravo; mnogim tudi to ni dano.

Kultura miru in idile je minula. Živimo v času mestne kulture. In iz mest vedno bolj izginja stara dobrodušnost in poezija. Mogoče se smejiš? V mestu imamo dovolj veselih krožkov, imamo poezijo opere, drame in koncertov.

Predragi! Ali sploh slutiš, kakšni so bili tisti časi, ko so zastavni meščani v domačih haljah s pipico v ustih stali zvečer pred vratmi svojih hiš in kramljali med seboj! In si potem, ko so se razgovorili in razvedrili voščili: lahko noč! Dandanes so zavzela ta mesta društva, zborovanja, kjer posamezni v množici izgine.

In stara mesta, v katerih še žubore častitljivi vodnjaki, se bleste v luninem svitu starodavna hišna pročelja in duhti čez ograjo španski bezeg — ta stara mesta sedanji ljudje naravnost grozovito modernizirajo. Vedno bolj redko so posejana mirna, stara mesta s svojimi sanjavimi kotički, s svojimi vijugastimi, ozkimi, temnimi, ulicami, s hišami, okrašenimi s prekrasnimi slemenimi in čudovitimi okraski, mesta, ki jih pisatelji in pesniki tako zelo ljubijo ter tako prijetno domače in s tolikim občutjem popisujejo.

Kje je idilično življenje trgovca, gostilničarja, kakor še v Goethe-jevi »Herman in Doroteja«?

Resnično, lepi časi so bili takrat, ko sta še živel naštari oče in naša stara mati! Takrat so še živelimožje in žene s pristrčno-odkritimi očmi in z umirjenim korakom, možje in žene z zvestim srcem, s harmoničnimi dušami in veselimi sanjami. Takrat je prebivala lepota še med ljudmi, sredi med njimi, na trgu, v njihovih sicer nizkih, a vendar prijetnih in udobnih sobah, v njihovih vrtovih, ki so se razprostirali za živo mejo. Meščan je stal na svojih lastnih tleh, na svoji lastni zemlji kmetovalec in je v živahni marljivosti delal za otroke in vnuke. Rokodelec, preudaren umetnik, je dajal kos za kosom kupcu, ki je ponudeno blago z vso skrbnostjo izbiral.

In danes? Kjer so nekoč prebivali zadovoljni ljudje na svoji zemlji ter se zbirali okoli domačega ognjišča, je napredek sezidal tovarne s ka-dečimi se dimniki, ki okužujejo zrak z najrazličnejšimi kvarnimi plini, in okrog teh velikanskih poslopij vrvi preganjano, blede siromaštvo — groze stisnjene pesti. Kjer je nekda j vsrkaval kmetovalec jutranje-sveži vzduh zemlje, mori sedaj tovarniškega delavca sajasti dim premoga. Odtočna voda industrije se izliva v naše reke ter uničuje v njih življenje. S polno pravico toži Rihard Nordhausen o »zamorjenih rekah« in »zamorjenih gozdovih«.

Delitev dela obhaja nezaslišano zmagoslavje. Gotovo, nekaj velikega je, če pomislimo, da vrže en sam stroj v eni uri stotisoč šivank iz sebe, med tem ko je prej rabil rokodelec cel dan, da je izgotovil sto šivank. Toda kako strašne so posledice te delitve dela za živčeeega človeka! Stari mojstri so se veselili dela, ki so ga od začetka do konca sami dovršili, kakor se veseli stvaritelj svojega umotvora. Dandanes delajo na istem čevlju v velikanskih obratih ducati različnih strojev in ducati različnih ljudi — in vsak izmed teh ljudi je celo svoje življenje obsojen k istemu enoličnemu delu, v katerem duševno hira in more razviti samo gotov del svojih telesnih moči. Strojno delo novega časa postaja usodepolno, postaja prekletstvo za človeka — njegovo srce otopi, dušo izžme in človeka poniža za sužnja stroja. Kdor je imel priliko opazovati brezdušno delo v tovarnah, bo umel, da imajo v teh prostorih človeškega delovanja preratni elementi bogato žetev.

Industrija je vpeljala v dnevno življenje tisočere uporabne predmete, zgradila je stotere palače in ustvarila velikanske tvornice in naprave, toda obličja zemlje ni izlepšala in človeka ni storila bolj srečnega in veselega. V obeh slučajih je bila posledica negativna. Industrija je družino razbila, mladino posurovela, pahnila v proletarijat mojstre, ki so bili vsled nevzdržne konkurence prisiljeni opustiti svojo obrt in stopiti v vrste delavstva. S svojim strojnim delom in s svojo brezdušnostjo je industrija strla veselje nad delom, nad domom in domovino, — prirodno in stavbeno dovršeno ali arhitektonsko lepoto, čistost zraka, vode in zemlje je uničila v celih pokrajinah; vesele in ponosne rokodelske pomočnike preteklosti je pretvorila v notranje nezadovoljne in odvisne tovarniške delavce. Teh nravnih, etičnih in estetičnih posledic in kvarnosti ne odtehtajo vse koristi in prednosti, ki nam jih je industrija dala, pa tudi ne yše udobje in vse udobnosti modernega življenja.

V dobrih starih časih so hodili ljudje ob nedeljah in praznikih h Gospodu Bogu v cerkev in se dvigali v molitvi nad prah zemlje v tiste višave, kjer je domovina naše duše. In nanovo pokrepčani so se podali v ponedeljek zopet na delo. Četudi so morali delati v potu svojega obraza, so bili vendar srečni kot otroci, ki slišijo na zgrešenih potih zvonove svoje

domovine. Četudi so hodili med trnjem in osatom, je vendar iz njihovih duš odsevala v molitvi gledana in doživeta večna lepota.

V novih časih hodijo ljudje ob Gospodovih dnevih na hribe, ker lahko, kakor pravijo in zatrjujejo, tudi v prirodi časte svojega Stvarnika. Svoje utrujeno in od dela razbičano telo, svojo zaprašeno dušo nosijo na vrhove gora in se igrajo s svojim življenjem na strmih skalnatih stenah — toda na Gospoda Boga ne mislijo, četudi stoje na visokih oltarjih Stvarnika veseljstva.

Nihče ne bo tajil, da občudovanje prirode blagodejno vpliva na človeka. Nedeljsko jutro ob morski obali, ko šume valovi kot tisočeri glasovi mogočne godbe... nedeljsko jutro v planinah, ko beli, sneženo-svetli vrhovi plamte in gore v zarji mladega dneva kot proti nebu dvigajoči se daritveni oltarji... nedeljsko jutro v krasoti pomladi, ko tisočere cvetlice krase travnike in livade... Vse to blagodejno vpliva na človeka in razveseljuje njegovo srce. Pa kaj pomaga vse to zunanje veselje, ako ni notranjega miru in človeku očita vest, da je po svoji lastni krivdi prestopil voljo svojega Boga in opustil nedeljsko službo božjo. V resnici ne gre nihče v svojih skrbeh, potrebah in bojih, ki jih mora izvojevati vsak človek, na gore, v gozdove in v prosto naravo, da bi tam iskal svojega Boga in si sprosila njegovega varstva, ampak, kdor ima le količkar vere, gre pred oltar božji, da pri svojem Odrešeniku najde pomoč.

Drugi hodijo ob nedeljah in praznikih v gostilno ter zaveseljačijo tam svoj tedenski zaslužek in se vrnejo v ponedeljek na delo s težko glavo in praznim srcem brez veselja, brez miru. — Onečašcanje nedelj in praznikov odgovarja duševnemu ozračju našega časa, ki v svoji neveri, v svojem materijalizmu in pohlepu po uživanju nima več smisla za službo božjo in za višje vrednote duše. Ne zaveda se več, da človek ne živi samo od kruha in da njegovo dušo žeja po večnih dobrinah; ne more doumeti, da so dnevi zbranosti in duševnega miru potrebni tako posameznim ljudem kakor tudi človeški družbi. Ne smemo se čuditi, da je sedanji zgolj v tuzemsko življenje uravnani svet vzel nedelji njeno cerkveno-versko posvečenje ter jo ponižal do dneva sporta in veselja. Ni prav, da se tako godi!

V starih dobrih časih je veljalo načelo: »Moli in delaj!« — evangelijskega modernega časa se glasi: »Delaj, da si boš zaslužil vsakdanji kruh, da si boš privoščil zabavo, toda pusti molitev, saj ne dobiš zanjo ničesar!« In tako delajo dandanes ljudje brez veselja in brez božjega blagoslova — delo jim je postalo breme in prekletstvo.

O, ti ljudje novega časa! Hlastni, vihravi, notranje razdejani, zasopeli — nimajo več pravih oči, samo votle, zatekle, oslepele votline v glavi. In kako so otopeli njihovi čuti! Rezki signali, vreščéči in puhajoči nešteti vlaki, vrveči avtomobili — vsepovsod ubijajoči ropot. Vse okrog nas buči in hrumi, kakor da bi se nahajali sredi divjega sejmíšča. Kričeči plakati, na metre dolge, različno pobarvane črke vzbujajo našo pozornost na vseh koncih in krajih. Žareče luči v vseh mogočih barvah — vse se vali in preliva in drvi ter ropota vse vprek. Le poslušajte, kako tožijo čez te »kamenite votline« — kakor imenujejo nekateri velika mesta — in kako blagrujejo tistega, ki »v tihoti podeželske livade, daleč od zmendenih krogov življenja, otroško počiva na prsih prirode« (Schiller). Res je, da so mesta ognjišče svetovnega gospodarstva, središče izobrazbe — so pa tudi tvori na telesu naroda.

Domačnost in lagodnost je prešla. Saj dandanes ne puste človeka niti ene minute v miru. Tu je časopisje, ki nas napade, rekel bi, ob vsaki uri s svojimi razburljivimi novicami. Ena izpodriva drugo, in to gloda

naše živce dan za dnevom. — — — In potem gledališče! Kdo prenese dandanes klasično igro s peterimi dejanji! Enodejanke plešejo v rezki svetlobi s pikantnimi šalami čez odre sedanjega naslad žejnega časa. Godba v operetah biča živce in čute. Z divjo brzino se premika film v kinih, moreč oči. Neprestan je pritisk zunanjega sveta, ki ga je človek oskrunil in ki polagoma ubija naše čute. In čuti so pota, ki vodijo k duši.

Že Zola je tožil: »Človeško telo propada od prenasičenosti možganov. Poglejte svojo literaturo: v njej boste opazili sledove svoje nervoznosti, ki vlada naše stoletje!« In Friderik Lienhard svari: »Ustavite se, prijatelji, in prenehajte! Naša lica so obledela, naše duše so zaprašene. Skozi svet gre odpor proti gonji, s katero nam enostranska izobrazba razuma že tako dolgo preganja in izganja mir in veselje iz duše. Ali nas je Bog zato postavil na ta planet — zemljo —, da si živce in čuvstvo do

Marija z Brezij počiva na oltarju sv. Dizme v stolnici.

bolezni mučimo v hrupu in zatohlem zraku prevladajoče tehnike in industrije?!«

O, ubogi sosedje ste prejasnih pradedov, ubogi notri do zadnjih delov možganov, notri do zadnjih kotičkov srca; nemirni prerivate drug drugega skozi življenje. In vaše zabave so orgije golega barbarstva. Nравnost, ljubka urejevalka družbe, kje si ostala in zaostala v tem svetu razuzdane suhoparnosti, bogopozabnosti!

V starih dobrih časih, ko še ni bilo kin in drugih takih naprav, takrat so bili ljudje še polni ljubke melodije v svojih odnošajih do okolice. O ti čudovito mirni stari čas, kam si izginil? Kam je izginila lepota, ki so jo takrat nosili ljudje v dušah, izdihavali kot dihanje svojega bistva, vsrkavali kot vonj svojih vrtov, posejanih s cveticami? Hladni napredek je v ledu zadušil svet notranjosti, svet dušne toplote, na katerem so rastle pravljice, iz katerega so prihajali pesniki. Vkljub vsem pridobitvam nima novi čas nobene lastne posebnosti, vkljub vsemu razkošju nima lastne

lepote. Nikjer notranje skladnosti, samo zunanje niveliranje ali izravnavanje, sama enakomernost brez poezije. Enoličnost — tvoje ime je dvajseto stoletje.

Mogoče se zopet smejiš moji tožbi! Le smej se — toda poglej, kako trpe ljudje v tej gonji, v tem živce morečem vrvenju. Poglej te upale, blede, nervozne sužnje kulture. In oglej si zagrenjene, utrujene obraze, njih nezadovoljne oči, njihove prevarane ustnice — in potem se še smej!

Ali tako izgleda sreča in blaginja novega časa? — Razmisli cvet mladosti! Z devetnajstimi leti sede že po gostilnah in kavarnah — obračunali so z Bogom in svetom, pa tudi s seboj in s svojim življenjem. Kdaj je gledal stari čas take mladostne bankroterje življenja?!

Novi čas je divja gonja — in mi smo sužnji, finejši mogoče kot so bili stari, a ne bolj srečni...

Novi čas, nočem te zaničevati; cenim tudi to, kar je dobrega na tebi — toda bolj prijeten, srečen je bil stari čas, ko je še poštni rog odmeval po spečem gozdu in je prebivala lepota sredi srečnih ljudi.

Ob lepih večerih in na samotnih vrhovih gozdov me je domotožje po starih dobrih časih še vedno vzelo na svoje peruti in me dvignilo v svetle višave miru in notranjega oddiha. Ostani mi zvesto, ti ljubko, sladko domotožje...

P. M. LEKEUX, O. F. M. — P. EVSTAHIJ:

Marjetica — vzorna tretjerednica

(Nadaljevanje.)

IV.

Preizkušnja v ognju.

1. Daritvene duše.

O božiču leta 1913 me je Marjetica obiskala v samostanu v Turnhutu (Turnhout).

Bila je črno oblečena, njeno obličje je postalo ozko, njene oči so imele bolj resnoben in miren izraz kakor prej. Takrat me je vprašala z vedrim smehljanjem:

»Kaj naj zdaj storim?! Ali še ni čas, da bi mislila na samostan?!«

»Morebiti, ljubljena, na tem je...«

Povej, kako je s tvojo ljubeznijo do Zveličarja!«

»Toda...«

Zdelo se je, da se je njen pogled obrnil na znotraj. Zaprla je oči ter se je smehljala blaženo kakor seraf, lahna rdečica je spreletela njeno lice. Ko je spet odprla oči, je sijala ter me pogledala s pogledom, ki je razločno povedal: Ti dobro veš, da človek ne govori o takih rečeh.

Moral sem spretno poprijeti, da sem jo z vprašanji pripravil do tega, da je pričela govoriti. Rahla plahost ljubezni jo je ovirala, da bi izdala svoje skrivnosti, toda nazadnje se mi je vendar le zaupala: bil sem presenečen.

Morebiti se dá izmed vseh poklicev najtežje združiti z neprestanim življenjem v pričujočnosti božji poklic ljudske učiteljice, ker zaposluje ne-

¹ Primeri svetopisemske besede: »— zlato in srebro se izkuša v ognju, božji ljubljenci pa v peči ponižanja.« (Sir., 2, 5.) — Prip. prev.

Kdor izgubi svoje življenje zaradi mene, ga bo našel.

Mat., 10, 39.

prenehoma ter záse terja vso pazljivost. V učiteljskem poklicu delujoče samostanske redovnice to dobro vedó in trpé zaradi te težkoče.

Marjetica jo je komaj občutila. Od trenutka, ko se je zjutraj zbudila, in do trenutka, ko je ponoči zaspala, je bilo njeno dnevno delo skoraj nepretrgana molitev, mislila je ves čas na ljubega Zveličarja ter se mu izročala, neprestano je bila v ljubezni združena ž Njim, kar ji je pomagalo preko vsake težave. Delala je pred njegovimi očmi, imela je edino skrb in le na to je mislila, da bi bila Njemu všeč. Tako je njeno delo postalo molitev² in vsako njeno opravilo dejanje ljubezni.

To se ji je zdelo povsem naravno in zelo se je čudila, ko sem ji rekel, da se to redko najde. Življenje z Bogom ji je bilo postalo nekaj tako samo po sebi umevnega, da je za to potrebovala posebne naravnave ter priprave prav tako malo kakor za dihanje.

Brez dvojbe so bili presledki v neprestanem molitvenem združenju, kakor mi je zdihujoč priznala, toda te neprostovoljne slabosti je imela za povsem hudo krivico, za greh zoper ljubezen, ki mora boleti božjega Zveličarja, in zelo pristréno me je prosila, naj molim za njo, da bi se končno poboljšala in postala njegova resnična nevesta.

Koliko truda, koliko zatajevanja same sebe jo je pač s početka stalo, da se je takó potrošila in izgubila v božanstvenem ter izginila v Bogu! Kako popolna i odločna je bila gotovo prva daritev, da se je v tako kratkem času mogla oprostiti vseh zemeljskih vezi! In kako močna je bila pač ljubezen, ki se je prilegala tej velikodušni odreki!

Njeno dušno stanje mi je bilo sedaj jasno; z neizrekljivim veseljem in ganotjem sem jo pogledal.

»Poslušaj, moja golobička, tvoja krila so zdaj razprostrta, letanja se ti ni treba nič več učiti, toda še nadalje se moraš vaditi v tem. Kaj te je dvignilo nad zemeljsko?! Žrtev, kajne?!«

»Da, v resnici, odkar sem privolila v umiranje, ko si mi rekel, sem se naučila živeti... Ali se spomniš, kako sem se takrat obotavljala, kako sem jokala, kako sem se branila?!... In vendar me je to rešilo.«

»Dobro torej. Z nadaljnjo daritvijo boš nazadnje povsem vstopila v Boga ter izginila v Njem.³ Nisi še svetnica, mala, je še daleč do tja. Sama mi praviš, da so še presledki, da med podukom in pri svojih pripravah pozabiš na Boga. To dokazuje, da še nisi zadosti odtrgana od svojega dela. Vidiš, tukaj je še ostanek lastne ljubezni, ki je kriv tvojih slabosti.«

»Ah zares, dobro čutim to, sebičnost še ni umrla in se pokaže, čim sem raztresena.«

»Potemtakem moraš zmagati sebičnost z novimi žrtvami. Ali te ne plašim?!«

»O ne, ni več kakor takrat!«

»Dobro. I no, kakor mislim, pri svojem dušnem stanju in v svojem načinu življenja imaš v svetu več priložnosti za žrtev, kakor v samostanu. Zadosti si dušno močna, da se boš tudi v prostosti odrekala ter zatajevala sama sebe, da si napraviš jarem, ki te bo bolj težil kakor redovno vodilo ali pravilo. Pozneje hočemo že videti, morebiti te še vendarle pošljem v samostan. Toda za zdaj se moraš dalje mrtvičiti, iskati nadaljnjega trpljenja in truda, svoje življenje moraš vravnati tako, da ti bo vzelo vso pro-

² Sv. Frančišek Saleški imenuje dela in opravila, ki jih verni človek opravlja takó, da obenem z ljubečim srcem misli na Gospoda Boga, povsod in zlasti v duši pričujočega, delovno molitev, delujočo molitev. Prip. prev.

³ Taki in podobni izrazi, ki jih beremo pri mistikih ali skrivnostnikih, ne pomenijo, da bi bila duša osebno uničena, temveč le, da umre sebičnost in da se duša na skrivnosten, veličasten način najtesneje združi z Bogom ter okuša njegovo bližino. — Prip. prev.

stost, vsako navezanost in vsako nagnjenje, da ti nič več ne preostane od same sebe, da boš izročila ter predala vse; potem umrje sebičnost, ker ne najde več hrane.«

Iskal sem izraza za to življenje. Marjetica sama mi ga je položila na jezik.

»Govori se o daritvenih dušah ali o dušah žrtvah. Kaj je to prav za prav?! Ali je to, kar mi ti svétuješ?!«

»Da, zares, to je. Daritvena duša — duša žrtev — je duša polna ljubezni, ki jo pogled na križanega Zveličarja prevzame s tako globoko žalostjo in bolečino, da ne more prenašati, da bi gledala, kako sam trpi, in zato hoče biti ž Njim vred križana; to je duša, z veseljem pripravljena na žrtve, katera ve, da more človek, v svojih udih dopolniti, kar primanjkuje trpljenju Kristusovemu, in se zategadelj ž Njim vred daruje nebeskemu Očetu v spravno in zadostilno daritev za odrešenje svetá; to je duša, ki v svoji gorečnosti hrepeni po trpljenju kakor drugi po veselju, in katere edina sreča je trpeti z ljubim Zveličarjem vred in Zanj. Daritvena duša se vsako jutro daruje na oltarju z večnim daritvenim Jagnjem vred. Enako kadilu, katero se povžíva v ognju, se dviga tudi njena daritev kot prijetna dišava navzgor k nebu ter se spušča zopet doli na zemljo kot rosa milosti. Te duše edino živijo lepo življenje, življenje vsebine polno, oné samó so deležne življenja božjega daritvenega Jagnjeta. In to apostolstvo križa, katero je predvsem izvrševal Kristus, je edino dejavno, uspešno, izdatno, edina sila, ki ohranja in rešuje naš svet.«

Zamišljeno me je poslušala, zdelo se je, da njene oči gledajo v daljne daljave.

»In kaj naj dejansko storim, da bom tako živela?! Katerega načrta naj se držim?!«

»Pred vsem moraš iskati žrtev. Ti se sicer že zelo žrtvuješ, toda to še ni zadosti. Ne sme ti nič več kaj časa ostati, da bi mislila sama na sebe, da bi kaj brala zgolj v svoje kratkočasje, da bi se pečala s skrbmi za obleko ali da bi občevala s prijateljicami. Skrbi za to, da razen svojega dosedanjega dela še kaj drugega najdeš v službi ljubezni do bližnjega, nekaj, kar bi te docela vso zaposlovalo, to je zelo težavna in nehvaležna naloga, v kateri se bo v prihodnosti vse potrošilo in izginilo, katera ti ne pusti, da bi se pečala sama s seboj in mislila nase. Odreči si moraš vsako veselje, vsako željo, vsako misel, ki ni izključno samo za Boga, moraš se popolnoma in celoma Zanj potrošiti in izginiti v Njem.

Nadalje se vsako jutro pri sv. maši daruj z božjim Zveličarjem vred kot žrtev, ne na splošno in samo z besedami, ampak v popolnem spoznanju trudov in bridkosti, ki te jih bo to stalo. In ker si preslaba, da bi si razmučila najglobljo globino svoje duše, moli vsak dan iz vsega srca: Moj ljubi Zveličar, prosim te, pošlji mi bridkosti! — To je junaška molitev, zakaj vedeti moraš, da Bog usliši vse, kateri to molitev opravljajo z odkritim in resničnim srcem. Kelih, ki hrepeniš po njem, ti bo podan in prestrašila se boš nad njegovo grenkostjo.«

»Zahvalim se ti... Povej, ali smem... ali smem nositi spokorni pas?!«

»Hm...«

Zdela se mi je tako rahla, njena lica so bila tako blede. Že sem ji hotel reči »ne«, tedaj me je prehitela:

»O prosim, dovoli mi to!... Potem bi mogla reči svojemu spovedniku, da si ti zadovoljen s tem. Ali je nekaj tako strašnega?!... Sploh

pa,« je nekoliko bolj tiho dodala, »sem ga že nosila, pa si nisem upala povedati. Ti porečeš «da», kajne?!«

Potopila je svoj pogled v moj pogled in v njem sem bral tako priščno prošnjo in tako veliko hrepenenje, da sem odnehal in dovolil.

»Naj bo, sestra, toda zmerno uporabljati, kajne da! In povej to svojemu spovedniku! Spokorni pas je vendar staro krščansko orožje, katero ljudje dandanes le preveč zanemarjajo. Radi bi oviti v bombaž postali sveti, le da ne poznam nobenega svetnika, kateremu bi se bilo posrečilo na ta način.«

Molčala sva nekaj časa; zdelo se je, da Marjetka razmišlja o nečem tehtnem, važnem. Naposled je rekla:

»Ali hočeš prositi enega izmed vaših patrov, da me bo jutri pri sv. maši daroval s sv. hostijo vred?!«

»Da, ljubljenska.«

Objel sem jo.

Mašnik, kateri je drugi dan daroval ta žrtveni dar, ni nikoli izvedel, kako je bila ta žrtev čista in junaška in s kakšnim veseljem je dobri Bog tisti dan gledal doli na oltar.

(Dalje prih.)

P. ROMAN:

Ko je Marija romala ...

(Nadaljevanje.)

Tista noč v Ljubljani bo vsem ostala v spominu. Bila je eno samo pričakovanje, polno neke velike radosti.

Milostna podoba počiva na oltarju sv. Dizme. Že se pričjenja mimo-hod tisočev. In prenekatero oko se orosi, za hip se sreča pogled z Njenim. Samo slika je in vendar zaeno simbol tiste velike materinske ljubezni, ki katoličana spremlja po vseh njegovih potih. In v človeških očeh je še tista globoka vera in zaupanje v Njo, ki je cvet iz človeškega vrta presajen v nebeško domovino. Če kdo razume — Ona gotovo, če je kdo usmiljen — Ona je gotovo. Do polnoči in čez valovi morje ljudi skozi stolnico in zopet odteka na razsvetljene ulice, na svečane trge, kjer se stare ljubljanske palače kosajo s pročelji cerkva, kdo je lepše okrasil svoje lice, kdo je bolj mogočno odel ta lica v čarobni pajčolan stoterih in tisočerihi luči.

Nisem videl mnogo tisto noč in ne naslednjo, ker smo bili v spovednicah vse dneve in še preko polnoči. Toda slike in opisi in bežni pogled skozi okno sobe me je o krasoti dovolj uveril.

J u t r o praznika apostolov Petra in Pavla. Nebo je jasno in kakor umito od rahlih ponočnih oblakov, ki so prinesli kratek in blagodejen dež in nekoliko omilili razbeljeno vročino.

Navsezgodaj so oživele ljubljanske ulice. Ob pol 7 so bile vse skupine mladine na posameznih zbirališčih do potankosti pripravljene za začetek spreveda. Točno ob 7 je dvignilo dvanajst fantov-kongreganistov milostno podobo brezjanske Matere božje raz oltar. Šestero fanfar je zadonelo po ljubljanskih ulicah. Milostno podobo spremlja tudi dvanajstero klaric-dijakinj v belih oblekah in pajčolanih. Za podobo je stopal prevzvišeni gospod ljubljanski vladika dr. Rožman, spremljan od stolnih kanonikov dr. Opeke in dr. Klinarja ter od dveh frančiškanov, p. Krizostoma in p. Benvenuta, za temi pa še dolga vrsta duhovščine. Sledile so ljubljanske gimnazije s svojimi zastavami, II. državna gimnazija s Poljan pa je imela med svojimi vrstami več lepih emblemov. Ves sprevod je bil

tako za oko, kakor tudi za srce nekaj, česar Ljubljana še ni videla. Najbolj pa je dvignilo spreved petje skoraj vseh skupin. Mladina je prepevala evharistične in druge narodne religiozne pesmi s tolikim ognjem, da je moralo ganiti vse tisoče, ki so stali v špalirju. Nad poldruugo uro je bil dolg spreved, ko so prve vrste vkorakale v Stadion, so bili zadnji še na pričetku.

Sam sem došel spreved, ko sem hitel iz spovednice v justično palačo, da tam v kapeli opravim za jetnike božjo službo. In med sv. mašo je na-

Frančiškanska cerkev v ponočni razsvetljavi.

stala v kapeli nepopisna tišina, zakaj skozi odprta okna so se čule pesmi mladih grl in nedolžnih src — in to je v tej hiši dvakrat lep in dvakrat bridek spomin. In videl sem, da je marsikateri le s težavo zadržal solze.

Na Stadionu. Določenih nas je bilo 72 duhovnikov za obhajilo mladine. Tisto dopoldne je bilo obhajanih 26.000 otrok, deklc in dečkov, pa tudi že mladih gospodičen in višješolcev. In vmes tudi učitelji in učiteljice, profesorice in njih kolegi. Šel sem na tribuno, da vidim to čudežno cvetje iz slovenskih vrtov, bilo je nekaj nepopisnega. Desetine tisočev belih metuljev, ki frfotajo in drhtijo nad vso to krasoto in sami ne vedo kako so krasni. Mati božja z Brezij obdana od svoje častne straže nedolžnih fantov in deklet in spremljana od škofovske mitre, od kardinala legata, odetega v rimski škrlat. Sedaj šele, ko je stadion že poln, postane slika tega slo-

vesnega jutra popolna. Spodaj morje mladine, vse naokrog venec staršev, mož in žena in odraslih, ki gledajo ta čudoviti prizor. Kardinal legat bere sv. mašo in mladina prične prepevati pesmi, ki so postale v teh dneh tako zelo last slovenskega naroda kot še nikoli. Vse prevzame besedilo in nepopisno lepa melodija pesmi: »Jezus hoče v srce priti...«, za tem »Lepa si, lepa si, roža Marija...«

Počasi so se odtrgali izpod glavnega oltarja sprva dva in vedno več belih trakov, na desno in levo gredo objemat pisani travnik: to so duhovniki, ki v zlatih ciborijih hite obhajati cvetočo armado slovenske mladine.

Nazaj grede s Stadionu sem šel z dvema otrokoma in sicer smo se razgovarjali le o tem, kako je bilo lepo. In zvedel sem, da je drobna deklica, že blizu omedlevice, rekla strežnikoma, ki sta jo hotela odnesti: »Ne, ne; bom še pri obhajilu.« In ko je kmalu nato zaužila sv. Rešnje Telo, je še zaprosila: »Sedaj pa vode,« in je že omahnila v naročje strežnikovo. Od drugih sem slišal, kako so nekateri otroci jokali, ker so jih

Klarice-dijakinje spremljajo milostno podobo M. B.

zaradi vročine odnesli v zasilno majhno bolnišnico na Stadionu. Sam sem videl med obhajilom nekaj solznih lic, ker so otroci, žejni in utrujeni, popili par kapljic vode in niso smeli k obhajilu.

Visoko na srednjem stebru pa je bila pritrjena na umeten način, milostna podoba, tako da je bila od vseh strani vidna in je kraljevala nad tisočglavo množico. Obdana je z mogočnim vencem v slovenskih narodnih barvah na način, kakor so spletene naše velikonočne butare.

Stadion se ves dan ne izprazni. Po končani mladinski božji službi jih ostane še tisoče pri milostni Materi. Obljubili so ji obisk na Brezjah, sedaj je sama nasproti prišla. In vedno novi prihajajo. Tudi čez poldan ni sama. Popoldne pa zopet nove reke teko skozi široka vrata. Ob treh se začne zborovanje; nad 50.000 slovenskih mož in fantov, žena in deklet zboruje pod Njenim varstvom, v Njenem zavetju, z Njenim blagoslovom. In to zborovanje je ena sama velika volja: služiti Njenemu Sinu v za-

sebnem in javnem življenju. Živeti po njegovem evangeliju in uresničiti besedo o kraljestvu božjem na zemlji.

In ni sama ob prvem mraku in ne kasneje, ko že lega noč na belo Ljubljano; vedno in vedno je obdana od ljubečih src, od prosečih rok, od tolažbe in utehe željnih. In proti polnoči se je pričela pomikati najmočnejša procesija, kar jih pomni slovenska zgodovina. 40.000 mož je korakalo tisto noč z bakljami v rokah in spremljalo evharističnega Jezusa k polnočni sv. maši. Sliko plamenov sem videl in gledal le par bežnih minut raz okna moje sobe. Več ni bilo mogoče, ker je klicala spovednica. Ob

Mati Božja na stadionskem oltarju. V ozadju g. minister dr. Korošec.

pol 1 ponoči je prišel avto pred samostan, ker sva bila dva določena, da pomagava obhajati pri polnočnici. Tako sem imel priliko videti tudi ta edinstveni prizor, razsvetljen oltar, tribuna, in pod tribuno 40.000 mož. Le rahel odsev je napravil obraze komaj vidne. Oči vseh so zrle na oltar, se ozirale na milostno sliko in šepetale svojo molitev. Nehote sem se spomnil tisti hip na irsko zgodovino in v srcu mi je vzraslo tako mogočno upanje kot še nikoli. Zares, sveta si, zemlja slovenska...

Videl sem, da bo dovolj duhovnikov, ker so prišli tudi z dežele in brž sem se vrnil v domačo cerkev. Po ljubljanskih cerkvah so se vršile polnočnice za žene in dekleta; dovolj je če povem, da je bilo v tistih dveh dneh v naši cerkvi obhajanih 14.000 oseb.

Dne 30. junija opoldne so bile določene sklepne kongresne slavnosti. Ing. arh. Ivan Ogrin, njegov brat in jaz smo odšli popoldne ob pol 2 na Stadion, da od tam prenesemo sliko brezjanske Matere božje na Kongresni trg. Že dopoldne so čč. m. uršulinke z ljubeznivo skrbjo in vso prisrčno pripravljenostjo prevzele okrasitev avtomobila, ki je bil še od voznje z Brezij ves zaprašen in cvetje uvelo. Sprva sem se bal, da sem prišel prekasno s to prošnjo, toda č. m. prednica Hildegarda Lebar, je takoj in brez odlašanja vse uredila, da sem bil brez skrbi.

Frančiškanski kleriki neso milostno sliko M. B.

Nekaj čez 2 popoldne smo se že vrnili pred uršulinsko cerkev. Da bi tudi čč. m. uršulinke imele nekaj od kongresa, smo prenesli nekoliko izven programa milostno sliko v njihovo cerkev. Tako je prenekatera sestra, ki že leta in leta ni mogla na Brezje, lahko izlila prošnje svojega srca pred milostno sliko.

Točno ob 3 se je pričel oni nepozabni sprevod, mogočen in nepopisen, zakaj bila je to procesija vsega slovenskega naroda in zaeno javno izpričanje naše vere. Ob 6 se je ta reka, ki je tekla v osmerostopih na Stadion, polagoma zgrnila v ogromni prostor. Procesija je imela dvoje žarišč: spredaj milostna slika, ki so jo nosili dvanajsteri frančiškanski kleriki, in drugo žarišče, dragocena monštranca, kjer je raz zlat prestol Njen Sin blagoslavljal sto in sto tisoče. Dnevni časopisi so vso to mogočno sliko podali kar moč verno in v vseh podrobnostih. Naša naloga je le ta, da popišemo pot naše ljube Gospe.

Spet smo na Stadionu. Nekaj čudovitega je gledati kako vro množice skozi mogočni portal nevzdržno skozi tri ure in vmes petje, rahli zvoki oddaljenih godb. Nekaj čisto posebnega je prekrasni baldahin, delo ing. arh. Ogrina: osmero drogov, dvakrat višji kot navadni, za zaključek pozlačene kovinske vaze s šopkom slovenskih rož. In preko tega škrlatno blago, ki je veselo plapolalo v zraku. Po 6 se prično pete litanije. Že navadne so lepe in vem, da so ganili v tujini tujce, ki niso razumeli jezika, napevi sami do solz. Videl sem francoskega duhovnika, ki je skoraj z zavistjo rekel: »Pri nas kaj takega nimamo...« Slišal sem v Lurdu, kako so nam ob cerkvenih vratih govorili tujci: »prelepo, prelepo« in se niso mogli naslišati naših pesmi. Toda tukaj, to morje glasov, vse v najlepšem soglasju spričo radijskih zvočnikov, ki so na moč točno prenašali pesem za pesmijo, tako da nihče ni zaostajal, da se je vse najlepše ujemalo. — Nekako ob tričetrt na 7 so bile litanije končane, zahvalna pesem je iz-

Mostarski škof P. Alojzij Mišić gleda milostno sliko.

zvenela, kardinal legat dr. Hlond, nadškofje in škofje, vladni zastopniki so odhajali v slovesnem koraku pozdravljani in obdani z ljubeznijo, ki je ni vsak dan videti. Takoj nato so krepke roke, pod vodstvom arhitekta, varno snele milostno sliko v težkem okviru in dvanajstero frančiškanskih klerikov jo je neslo iz tribune preko mostu in arene do izhoda. Pretresljivo je bilo to slovo od Matere. Mislim, da kaj podobnega ne bom nikoli več doživel, zakaj to je bil tako silen in tako prisrčen izliv najbolj žive vere in najgloblje ljubezni. Ljudje so poklekali v prah, pošiljali poljube, prosili za drobno rožo iz venca, ki je krasil nosila. Prav na vrhu pred izhodom so se morali kleriki obrniti, tako da je slika še enkrat pred očmi vsega Stadiona. In nato hitro v voz — in že smo odhajali nazaj proti Brezjam v Njeno svetišče, v Njen dom...

(Konec prihodnjic!)

FRANČIŠKANSKI MISIJONI

P. KRIZOSTOM:

Zavetišče gobavcev v Qui-Hoa

Agencija Fides piše: »V zadnjih dvajsetih letih je prestala pokrajina Quin-Hoa deset besnih tifonov (viharjev); nobeden izmed njih pa ni napravil toliko škode, kot zadnji, ki je razsajal 1. novembra 1933.«

Strašni so bili prvi dnevi po upostošenju. Preplašeni prebivalci so se razleteli na vse konce in kraje. Le polagoma so se vračali na kraj groznega razdejanja, o katerem je dejal ondodni apostolski vikar, da bodo prizadeti čutili žalostne posledice najmanj deset let.

Ob tej bridki preizkušnji pa so odprli blagi dobrotniki iz Indokine in Evrope široko svoje blagajne. Z njihovimi milodari je bilo mogoče v razmeroma kratkem času popraviti oziroma nanovo postaviti cerkve, samostane, semenišča, zavode in bolnišnice, prav tako pa tudi zavetišče gobavcev v Qui-Hoa.

Nova široka cesta, ki vodi v zavetišče je končana in po njej drvijo avtomobili s hitrostjo 80 km na uro. Nepopisno je bilo veselje med gobavci, ko je privozil prvič na trg velikanski tovorni avtobus, obložen z opeko. Boječe so se mu približali in ga z odprtimi usti opazovali.

Prva skrb je bila, spraviti uboge bolnike na varno. Do danes je nanovo pozidanih že dvajset hiš, ki so vse pokrite s širokimi slamnatimi strehami. Vsaka hiša stoji sredi cvetočega vrtička, ki je z lesom ograjen. Stanovanje je kar zadosti udobno in je takole razdeljeno: največji del hiše zavzema velika svetla soba kot obednica, ob strani je majhna kuhinja, zadaj pa spalnica.

Ko so bili bolniki pod streho, je pater kaplan blagoslovil temeljni kamen za bolnišnico, ker prejšnja bolnišnica je vsa v razvalinah.

Gobavci, pri katerih bolezen še ni prehudo napredovala, pomagajo delavcem pri zidanju z neverjetno veliko vnemo. Gobavci so zares pridni. Zgradili so krasne ceste, ki križajo naselbino v vseh smereh, nasadili so kokusove drevorede in neprestano negujejo svoje vrtove. Njihovo največje delo pa je bil trg, ki ga pa niso uporabljali, čeprav je bil že davno dograjen. Ena izmed sester misijonark se je temu zelo čudila, pa ji je delavec stvar pojasnil takole:

»V nedeljo bo otvoritev. Prvi je Gospod Jezus. Ne bilo bi prav, če bi otvorili trg prej kakor pa kapelo.«

Prišla je zaželena nedelja! Kako veseli so bili gobavci, ki že nad dva meseca niso mogli hoditi k vsakdanji sv. maši. Pater kaplan je blago-

slovil novo kapelo, ki je pač nekoliko prostornejša od stare, vendar je postavljena le za silo.

V tej kapeli molijo gobavci zdaj dan za dnem in prosijo Gospoda, da bi jim naklonil sredstev, potrebnih za zgraditev prave, stalne cerkve.

Par tednov po blagoslovitvi nove kapele je prispel h gobavcem njihov višji pastir škof Tardieu, ki je podelil 100 bolnikom zakrament sv. birme; ti vsi so bili krščeni v zadnjih treh letih. Nepopisno ganljiv je bil pogled na to množico najbolj siromašnih in zapuščenih bitij, ko jim je delil veliki duhovnik zakrament božje moči. Vseh sto gobavcev se je pripravilo na to veličastno uro s tridnevnimi duhovnimi vajami. V za-

Tih kotiček pokrajine Qui-Hoa.

hvalo pa so opravili štirideseturno pobožnost. Do solz mora ganiti človeka pogled na trume bolnikov, ki se zgrinjajo v oddelkih pred tronom presvete hostije, ki je vsa obdana od belih krizantem.

Ti dnevi zbranosti in molitve so bili pač najsijajnejša priprava na sloviti „tet“ (prvi dan anamitskega leta), ki je pa to leto padel ravno na pepelnično sredo.

„Tet“ traja najmanj tri dni. Te tri dni počiva vsako delo. Da bi si mogli privoščiti za „tet“ čim več užitka, hranijo Anamiti denar tedne in mesece in si pritrgujejo celo v potrebnih stvareh. Velika šiba tega praznika so igre z lučanjem denarja. Ta strast je globoko ukoreninjena v ljudstvu; šestletni dečki že mečejo denar po cestah in se vadijo za to igro. V prazničnih dneh igrajo od zgodnjega jutra do poznega večera brez prestanka nerazumljivo strastno. Neizogibna posledica te igre je splošna beda. Družinski očetje se večkrat zadolžijo prav do grla in spravijo sebe in družino pogosto na beraško palico.

Samo ob sebi je umevno, da so bile v tem letu preizkušnje strogo prepovedane te strašne igre. Ni treba govoriti, kakšno veliko zatajevanje je bilo to za naše bolnike; pa vsi so se ukazu pokorili. Čuvaji niso zalotili niti enega, ki bi prelomil to strogo prepoved. V nadomestilo so bile dovoljene razne tekme in stave. Tudi tu ni manjkalo nagrad in vedrega veselja.

Gobavci so pa v tistih dneh z vso vnemo obiskovali kapelo. Po svoji stari navadi so se vrgli na tla in voščili srečno novo leto Gospodu Jezusu, prečisti Devici in svetnikom. Tudi obhajila so v teh dneh zrasla.

Vsi so bili edini, da so praznovali zares vesel in tolažbe poln, tet'.

Pa ne smete misliti, da so gobavci pozabili na svoje dobre Matere. Predstojnica frančiškank misijonark Marijinih je prejela krasen šopek cvetlic in veliko pismo, vse okrašeno z lepimi risbami, sledeče vsebine:

»Častita Mati predstojnica, naše častite Matere! Ker praznujemo danes naš anamitski, tet', Vam voščimo vsi veliki in mali sinovi vse dobro in prosimo Gospoda, da bi Vas obdaril s premnogimi milostmi, ki bi Vas usposabljujele za dobra dela. — Od dneva Vašega prihoda k nam, so naše duše polne tolažbe in veselja. Po Vaši skrbni dobroti ste nam pripravile hrane, obleko in vse, česar potrebujemo v našem bednem položaju. Kadar

Mlad anamitski gobavec.

nas zdravite, Vas nič ne vznemirja neprijetna vonjava naših ran. Vemo, dobro vemo: vse to delate iz ljubezni do Boga. — Z nami se veselite in z nami žalujete. Hranite nas in skrbite za nas z ljubeznijo, ki bi jo mogla imeti samo oče in mati do svojih otrok. Zato Vas pa tudi mi ljubimo iz vsega srca in Vas hočemo vedno ubogati. Lepo Vas prosimo, da nam oprostite, če nismo bili v preteklem letu vedno dobri otroci, vredni Mater, kakršne ste Vé. Vsi pa iskreno želimo, da bi postali vedno boljši in hvaležnejši. — Vé nas učite pravičnosti s tem, da kaznujete pogoške in nagradite zasluge. In končno, ko je novemberski vihar razrušil naše hiše, ste se noč in dan trudile, da nam pripravite čimprej udobno stanovanje. Poglejte, častite Matere, vse dobro, ki ste nam ga že izkazale, se nam zdi kakor morje. Ne vemo, s čim naj Vam povrnemo. Prosili pa bomo vsak dan Boga, da Vas bo obsipal z dobrotami tu na svetu in v večnosti. Vsi

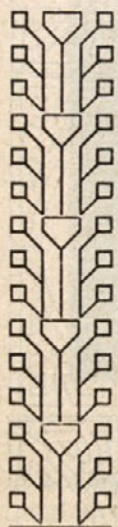
Vas združeno zahvaljujemo kar najiskrenejše in ne bomo Vas nikdar pozabili.◀

Ali je potrebno dodejati, da je ob čitanju tega pisma Mati predstojnica jokala od ganotja? Zavetišče v Qui-Hoa je postalo v resnici materna hiša za vse gobavce, ki so kakor ena družina polni prave ljubezni in svetega upanja na plačilo za vse trpljenje tu na zemlji.

Približala se je Velika noč.

Veliki teden je minil sredi velikega navdušenja. V četrtek so se bolniki komaj razvrstili ob cvetočem božjem grobu. V petek pa so se hoteli vreči pred sveto razpelo vsi, tudi najbolj bedni in bolni. Ta liturgični obred je Anamitom zelo pri srcu in še na smrtni postelji bi ga le težko opustili.

Z veliko nočjo pa je prišlo zopet novo veselje. Po slovesni sv. maši so se Benjaminčki (kakih 20) razdelili po vrtu z veselim krikom in iskali pestre piruhe, ki so jih vprav zanje skrile sestre v posebna gnezda. Vsak

Pagoda iz pokrajine Qui-Hoa.

piruh je imel bolničkovo ime. Veselja ni bilo ne konca ne kraja. Pri vsaki najdbi so otročiči kar zagostoleli. Končno je našel vsak svoje gnezdece, le najmanjši je stal tam sredi med otroki in je pričel milo jokati. No — pa jok je bil odveč. Naenkrat se mu je prikotalil piruh prav pred nožice. Solzice so obvisle na ličkih in obrazek se je zaokrožil v blažen smehljaj.

Ta malček je nad vse srčkan; obrazek je ves smehljajoč, oči pa so črne in izražajo najrazumnejšo dušico. Šele mesec dni je, odkar je prišel v Qui-Hoa in je član kraljeve rodbine. — Grozovita gobava bolezen tudi njemu ni prizanesla. Študiral je v zavodu Hué in je nenadoma zbolel. Ubožec! Bolezen je že tolikanj napredovala, da mu je razjedla vse prste. Kdo ve, koliko časa bo siromaček še živel? — Dobro pa vemo, da je bila ta strašna bolezen zanj, kakor za premnoge druge, pot božje previdnosti k Luči. Deček je v Qui-Hoa prejel milost sv. krsta.

Enemu izmed Benjaminčkov je ime Bin-bho. V začetku ni hotel priti v bolnišnico, ampak si je rane kar sam obvezoval. Končno ga je pa skrita

zavist le vzdramila. Občudovaje je gledal svetlo-bele obveze tovarišev in slišal njih govorjenje, kako se čutiijo vse bolje, ko so prejeli zdravila. Prišel je. Toda zdraviti tega fantiča, ni bila lahka stvar. Enkrat je bila obveza pretesna, drugič preohlapna, enkrat je prejel premočna zdravila, drugič preslaba. Uboga sestra-bolničarka pa se je le smehljala in skušala ustreči dečkovim muham. Polagoma pa se je Bin-bho pričel umirjati in vsi so ostrmeli, ko se je nekega dne po obvezovanju sestri v zahvalo celo nasmehnil. Bolezen se je pričela boljšati — znamenje, da pride kmalu konec. Deček je obležal.

Čez dva meseca so ga prenesli za stalno v zavetišče. Imel je priliko opazovati več bolnih kristjanov, kako so vdani v najsvetejšo voljo božjo zapustili dolino solz, in zopet druge, ki so s smehljajem na ustnih trpeli, polni svete tolažbe od zgoraj.

Bin-bho je poklical sestro in ji odločno dejal: »Tudi jaz hočem prejeti sveti krst.«

Frančiškanke na obisku v novih hišah.

Prav. Ker Bin-bho še ni bil na smrtni postelji, je zahteval pater kaplan nekoliko več znanja o resnicah sv. katoliške vere.

Krščen je bil na praznik sv. Jožefa in je zato prejel tega velikega patrona, ki je obenem zavetnik umirajočih.

Od tega dne pa je postal naš dečko popolnoma drugačen. Nobene neosnovane zahteve ni več izrekel nobene trde besede — pač pa je kazal neverjetno potrpežljivost in hvaležnost za vsako tudi najbolj malenkostno uslugo.

Nekega dne se je bridko zjokal.

Sestra ga vpraša: »Kaj ti je, fantek?«

Deček pa odvrne: »Hudo mi je, ker si ti pri meni — pa te nič ne vidim.«

Siromaček je oslepel. — Pa prišlo je še hujše. Čez par tednov se mu sestra niti približati ni več mogla.

Prišel je smrtni boj. Proseče je klical presladko Marijino ime.

»Presrečni otrok, kmalu boš videl Jezusa in Marijo...« mu je šepetala sestra med solzami.

»In svetega Jožefa,« je dostavil umirajoči.

»Ali si česa želiš?« ga je izpraševala Mati prednica. »Morda slaščico? Jabolko?«

Ura obvezovanja.

»Hvala, hvala. Le umrl bi rad,« je zastokal.

In smrt je prišla, pa mu odprla vrata večnega veselja.

*

Težko je delo misijonark frančiškank v zavetišču gobaycev, toda ena sama taka smrt je zanje največje plačilo.

Kakšno plačilo pripravlja zanje šele Gospod Jezus v deželi blazenstva!

Odlični darovi so velika odgovornost in težke nevarnosti.

Wibbelt.

Če hočeš pomiriti jeznega, mu pritrjuj in ga celo podpiraj v jezi, toda ne da bi ga podžigal.

Wibbelt.

Če drug drugemu ne privošči dobro besede, se lahko zbog malenkosti za vselej razideta celo najboljša prijatelja.

Wibbelt.

Kdor je v vsem neoporečen in pravilen, je hvale vreden, toda občevati z njim ni prijetno.

Wibbelt.

Toliko glasbe bi moral vsakdo razumeti da bi znal svoje razglašeno glasbilo zopet uglasiti. Potem bi bilo na svetu manj nesporazumov; ampak ta umetnost je težka.

Wibbelt.

DR. FR. W. FOERSTER — F. T.:

Vse pride na dan

Gotovo ste že vsi čuli pregovor: »Nič ni tako skrito, da bi ne bilo očito.« Je-li res tako? Ali ni mnogo zločinov in sramotnih dejanj, ki nikoli ne ugledajo belega dne? In ali ni marsikatera laž, ki jo otrok izreče nasproti staršem ali učitelju, ki zanjo nikoli ne zvemo, in marsikakšno zanemarjenje dolžnosti, ki se nikoli ne opazi? So mar starši in učitelji vsevedni, tako da jim sploh nič ne uide, kar v življenju otrok ni prav? Vsi veste, da to ni tako. Marsikaj ostane skrito, marsikatera laž, marsikatera prevara, marsikaka nerednost ostane neopazena in nekaznovana. Pa res mislite, da zato ne pride vendarle kdaj na dan? Je marsikateri šolar, ki se zlaže, in če ga ne zasačijo, si misli: to pot sem se izvil, to pot ni bilo nobenih posledic in nihče ne bo opazil. Pa se pošteno moti. — Gotovo, laži same niso razkrinkali in kazni ni bilo. Toda lahko mar zdaj kratko malo napiše spodaj »ne velja«, kakor v svojem šolskem zvezku pod napačen račun? Ne, »velja«, ne da se izbrisati, kar je laž. Zakaj v izrazu naših oči, v vsem našem obličju in vsem našem vedenju se pokaže, ali smo morali kaj prikrivati in ali smo uganjali skrivnosti. Vsako pot, kadar se zlažemo, postanemo drugačni — in ali res mislite, da se ne da brati z obraza kakemu človeku, je li zanesljiv ali vetrnjak? Gotovo ste že veliko slišali, da poskušajo iz rokopisa razbrati značaj kakega človeka. To korenini pač v tem, da človek ne razodeva svojega bistva le z besedami, temveč še veliko bolj s tisoč malenkostmi, ki nanje sploh ne pazi: z načinom, kako piše, kako hodi, kako je, kakšen je nasproti šibkejšim, kako se vede, ko stopa na cestno železnico i. dr. Neki moj prijatelj mi je nekoč zatrjeval, da lahko vidi celo iz pisave v kakem pismu, ali je kaj laži v njem. Lažnivi stavki so dosti bolj neodločno in neznačajno pisani nego drugi, ker pisavec v tem trenutku pač ni imel opore v moči in zanesljivosti resnice. Če se pa laž izraža že v pisavi, ste lahko prepričani, da je še dosti jasneje zapisana v očeh, ki so jih vendar po pravici imenovali zrcalo duše. Seveda ne rečem, da lahko vsak človek bere drugemu takoj z obraza, ali je lažnivec ali ne. Dostikrat ne morem določno reči, kaj mi na obrazu kakega človeka ni všeč in kaj me odbija, in vendarle sem prepričan, da mu nikakor ne smem popolnoma zaupati. To se nameri, ker človek nima prav svobodnega krepkega izraza v svojih očeh in na svojem čelu in ker je v vsem njegovem vedenju nekaj prikritega. Ena

sama laž že dostikrat lahko da izrazu oči neko negotovost in skrb, da se takemu človeku ne zaupaš kar brez pridržka in do njega ne čutiš privlačnosti. Lahko torej vidite, kako nespametna je domneva, da kakšna laž zato ne pride na dan, ker je drugi niso opazili. Nasprotno, čim manj se razkrije, tembolj se ti bere z obraza, ker te peče vest. Šele ko človek svojo laž komurkoli prizna in si tako prezrači notranjost — šele potem mu je pogled svoboden. Saj zato je pri mnogih ljudeh tudi v navadi, da se v cerkvi spovedujejo, ker bi si radi očistili notranjost.

Laži sicer pa ne izdaja samo obraz. Kdor se je enkrat zlagal in je vesel, da se ni razvedelo, mu bo drugič že lažje, da se ne bo povsem držal resnice, pretiraval bo v svojih pripovedih in olepševal in v vsem, kar pove, zagrešil majhne nenatančnosti — in ne da bi sam slutil, zapazijo, da je lažnivec; zakaj le prehitro se razkrijejo takšne majhne nenatančnosti — in pripovedujejo naprej. Torej le ne mislite, da ostane laž skrita — po tisoč poteh pride na dan, vse vaše navade jo razvpijejo in poročajo o njej prijatelju in sovražniku.

Gobavi Benjaminček.

Prav tako pa tudi druge navade pridejo na dan. Poznal sem nekega učenjaka, ki je živel čisto sam le s svojim služabnikom, ki ga je sleherni dan vozil k njegovim predavanjem na vseučilišče, ker je bil hrom na nogah. Ko so mu nekoč očitali, da ne pozna ljudi, je dejal: »O, poznam jih bolje od vas vseh, opazujem jih tam, kjer se najmanj pretvarjajo, namreč ko v gneči stopajo na cestno železnico. Tu lahko jasneje nego kjerkoli razločiš olikane od sirovih. Tu vidiš, kako se pri dosti ljudeh drži olika le kot lak najbolj vnanje površine — kakor hitro pa čutijo, da jih nihče ne opazuje, ali so v veliki naglici, se na mah izkažejo divjake. Glede tega je imel popolnoma prav. Večina ljudi misli, da je sploh brez pomena, kako se obnašajo doma, ko občujejo s svojimi najbližjimi — pri tujih se bodo že potrudili in bodo prav vljudni. Saj se potem lahko doma spet odpočijejo od naporu. Kakor da bi se človek lahko tako spretno pretvarjal! Le prehitro se spozna, kakšen človek je po svoji notranjosti. V kakem neopaženem trenutku mu uide stavek ali beseda, ki takoj izda, da imaš pred sabo razuzdanega človeka — ali se začne sredi zabave nenadoma prepirati, kar bi nikoli ne storil, da se ni bil doma vdajal temu.

Kdor je doma zarobljenec, si ne bo pri tujih ljudeh nikoli pridobil glasu zares olikanega človeka — zakaj prav zato, ker se mora vedno paziti, je videti tako prisiljen in negotov, da ti je takoj jasno, da mu je olika samo suknja, ki jo je oblekel, ne pa njegova notranja narava.

Tudi z obnašanjem pri jedi je tako. Kdor se doma s komolci nalslanja na mizo in glasno cmoka in sreblje in maže namizni prt in si vedno naloži več nego mu po pravični delitvi gre — naj le ne misli, da lahko potem nenadoma je pri tujih ljudeh kakor plemenitaš. Takoj opazijo, da je dostojno le prisiljen in ne iz notranje potrebe. Marsikoga je že zavrnila dekleta, ki si jo je želel za nevesto, in ni vedel, da ga je opazovala pri jedi in potem rekla: »Ne, takšen pacek mi je zoprni, kdo tako neokusno je, tudi s svojo ženo ne bo prisrčen!«

Z rednostjo je prav tako. Težko kaj dobiš, kar se tako razkrije kakor nered kakšnega človeka. Zaničen in nemaren je do svojih stvari in misli: »To se ne zve, pri tujih ljudeh bom že drugače delal.« Kakor da bi lahko skrili svoje navade! Izdal se bo z načinom, kako prime kakšno knjigo ali fotografijo. Če jo položi na mizo, bo pozabil pogledati, ali ni miza tudi mokra ali umazana. Če stopi v hišo, bo pozabil pošteno osnažiti čevlje. Ko piše tujim ljudem, bo pozabil označiti dan in v naglici bo pismo zalepil, ne da bi ga bil posušil. Tudi ne bo v svojih pismih poslednjih črk nikoli skrbno izpisal do konca, temveč nemarno sčeval. Z eno besedo, lahko bi naštel sto stvari, ki v nekaj minutah razodenejo, kakšen je človek. Imel sem znanca, ki mi je dejal, da se lahko po načinu, kako človek razreže knjigo, spozna ves njegov značaj.

Hotel sem vam s temi primeri samo pokazati, kako docela napačna je domneva, da lahko karsibodi slabega storimo ali dopustimo, ne da bi prišlo na dan. Gotovo, za posamezni greh in posamezni prestop se ne izve takoj — toda vsak posamezni pregrešek se tako rekoč umakne s tira naslednjemu — natanko tako kakor pri klavirskih vajah vsaka posamezna ura naredi prste prožnejše za naslednjo. n vsaka površnost, vsaka laž, vsaka sirovost, ki jo zagrešimo v najmanjši izbici za najdebeležimi zidovi, je očita vsemu svetu in vsem tistim, katerih ljubezen in spoštovanje bi si radi pridobili — zakaj vsako prizanašanje grdemu in slabotnemu v nas je kakor zastrupljenje krvi, ki se širi po vsem telesu in se nenadoma pokaže, kjer najmanj pričakujemo.

Kdor bi si torej izmed vas rad pridobil pravega zvestega prijatelja ali prijateljico, mu nič ne pomaga, naj se hlina, kakor hoče — ne, zares mora postati takšen, kakršen bi se rad zdel. To pa more samo, če si v globini srca vzgoji plemenite in lepe navade — te bodo ožarjale vse njegovo življenje in mu pridobile zaupanje in ljubezen. In to je raj na zemlji.

»Nič ni tako skritega, kar se ne bi razodelo, in tajnega, kar se ne bi zvedelo« (Mt 10, 26). Te besede našega Gospoda in Zveličarja ne veljajo samo za dan poslednje sodbe, ampak tudi že za sedanje življenje. Spomnimo se na ljudi, ki smo jih srečali v življenju. Obraz, hoja in zlasti pogled itd. le pre pogosto razodevajo človekovo notranjost. Kdo ne vidi velikanske razlike med človekom čistega in nečistega življenja!? Prav tisto velja o vsakem grehu. Vsak greh zapusti na človeku sled, pogosto v zunanosti, redno pa v notranjosti. Vsako dejanje, kakor pravi Janez Duno Skot, začinja navado, dobro ali slabo.

In že star slovenski pregovor pravi: Navada je železna srajca. Napravi napako — kakršnokoli — prej ali slej bo prišla na dan, in sicer najrajši tedaj, ko se boš tega najmanj zavedal. Zato pomni dobro: Vse pride na dan — — —

DR. TIHAMER TOTH — F. T.:

Zmaj med brzojavnimi žicami

Vsaka krepost je načeloma samopremagovanje. Hlapčevati nagon-skim strastem se pravi izgubiti bistvenost npravnega življenja: gospostvo nad samim seboj. Kogar trgajo čutni goni, ne le ni trden značaj, temveč preneha biti človek. V pojmu »človek« je obsežen pojem ukazovanja, moč zopet neurejene in razbrzdane zahteve telesa. Globoko je obžalovanja vredno, če vidimo, kako zelo ne le otroci, temveč tudi odrasli delajo pod vtisom prvega trenutka, kako neverjetno malo so notranje urejeni, kar naj bi jim vendar pomagalo, da prej premislijo, ali je njih dejanje pravilno in smotreno in kakšne bi utegnile biti posledice. Razbičana čustva užaljene ničemurnosti, jeze, čutnosti in napuha jih trgajo in ženejo do dejanj, katerih se čez pet minut že kesajo. Obilo gorja bi zginilo s tega sveta, če bi si hoteli ljudje dodobra prisvojiti eno čednost: vladati samega sebe.

Slikar Nikodromus je nekoč paganskemu modrijanu Kratesu pri-mazal zaušnico, da mu je zatekel ves obraz. Ali veš, kako se je maščeval Krates? »Vrnil mu jo je!« si misliš. Ne! Če ga je kdo vprašal po zatekle-m obrazu, je rekel: »Nikodromovo delo!« Vse mesto je lahko videlo, kako neobrzdan človek je slikar in kako brž ga premaga strast.«

... kdor svoj ni gospodar, je le tlačan.

(Goethe.)

Eden izmed mojih učencev je podoben slučaj rešil drugače. Po naključju se je zadel ob enega od svojih tovarišev; ta ga je neutegoma nahrulil: »Budalo si, da ga ne pozna svet!« Ali veš, kaj je moj učenec lepo mirno odgovoril? »Priatelj, spozabljaš se!«

Pravijo, da so ljudje dan današnji od sile materialistični. To je na žalost res. In vendar celo ti ljudje, ki jih svetovno naziranje veže na svet, izkazujejo globoko spoštovanje tistemu, v komer duh zmaga nad snovjo. S kakšnim navdušenjem so pred nekaj leti po vsem svetu sprejeli poročilo, da je bil Amundsen, neustrašni tečajni raziskovalec, po strašnem po-manjkanju dosegel južni tečaj. In kako odkrito je bilo sočutje, ko so izvedeli, da je Shackleton zmrznil komaj nekaj milj pred svojim ciljem. Kaj slavi človeštvo v teh odkriteljih? Odkrili niso ne novih diamantnih poljan niti ne izumili novih strojev! Toda v njih slavi zmago človeškega duha nad močjo telesa, snovi in prirode.

Nekoč sem na cesti srečal majhnega fanta, ki je bridko plakal. Več dni je delal papirnatega zmaja, ga olepševal in prirezoval, toda ko ga je hotel spustiti v zrak, se mu je zataknil v brzojavnih žicah. Lepega zmaja je zapuščenega trgal veter med žicami; ob vsakem sunku ga je dlje raztrgal, mali fant pa je jokal nad svojim uničenim delom, ki ga je stalo toliko skrbi in truda.

Duša slehernega fanta bi se rada povzpela v višino, toda — na žalost — pogosto obvisi na peščenih sipinah dvomečega razuma, na nprav-stvenih čereh v zankah strasti. Pazi, da ti kvišku stremeča duša ne obvisi v krempljih strasti kakor zmaj v brzojavnih žicah.

Contra torrentem!

Misli si vrhovnega poveljnika velike armade, kako za bojiščem snuje svoje načrte in odloča o usodi tisočev. V sobi glavnega stana ne smeš besede na glas spregovoriti. Poveljnik sedi tu, sklonjen nad ogromnimi zemljevidi, kjer je kar se da natančno zarisana sleherna pot in steza, vsak studenec, namestitev sleherne baterije in prednje straže. V sosednji sobi je neverjeten obrat. Telefon zvoní, radio prenaša, avtomobili in motorna kolesa drdrajo sem in tja, letalci sporočajo izsledke svoje vožnje — in poveljnika ves ta hrup ne sme nič zmotiti. Mirno, hladnokrvno in jasno mora tehtati in sestavljati svoje ukaze. To je »mirujoči tečaj v teku dogodkov«, to je podoba samostojnega značaja.

Kdor kljub roganju in zasmehu neomajno vztraja pri svojem prepričanju, je značaj! Contra torrentem! — »Proti toku!«

Kdor vedno le vprašuje: »Kaj porečejo ljudje?« — še malo ni samostojen značaj, temveč suženj svoje bojazni pred ljudmi.

Danijela so kot štirinajstletnega dečka odpeljali v ujetništvo Nebukadnezerjevo in prišel je na kraljevski dvor. Lahko si misliš omamno krasoto in vabe, ki so ga obdajale. In kaj je bilo njegovo geslo? »In ostanem svojemu Bogu zvest in ne jem od prepovedanega mesa.« Tri leta dolgo je trpela izkušnja in ohranil je svojo dušo čisto ob vseh vabah kraljevske marmornate palače. Bil je trden značaj!

Zdaj beri, kaj piše iz svetovne vojne neki visokošolec:

»Mislim, da sem zašel med najslabše fante. Osamljen sem tu in brez prijateljev enakega mišljenja... Veselih tovarišev tu pač ne manjka, ampak iz vsake reči ti napravijo kaj slabega. Pesmi zavijajo in vnašajo stvari, ki so polne najbolj zoprnih kvant. In poslušati moram reči, o katerih doslej niti pojma nisem imel. Največji mojster v teh rečeh je bil naš podnarednik neki prostovoljec, ki mu je bore znanje služilo samo za hudobije. Če sem mogel, sem šel iz sobe. Dostikrat mi pa ni bilo mogoče. Tedaj smo sedeli vsi okoli mize in podnarednik je začel s kvantami. Skušal sem se s čim ukvarjati in nisem maral poslušati. Tedaj so me pa prisilili. In poslej sem bil predmet vsega zasmeha. Vsaka služba je doletela mene in za vsako malenkost sem se moral pokoriti. Nazadnje sem se hotel pritožiti, a tedaj so me premestili. Zdaj torej sem zopet svoboden in nisem več primoran poslušati umazanij.« To je junaški značaj; upal se je zoperstaviti toku. Contra torrentem!

V dobi ogrske komune je bilo prepovedano moliti pred šolskimi urami. V neki velemestni šoli pride učitelj, »tovariš«, v razred in veli fantom sesti. Ti še vedno stojte. »Kaj je? Sedite! Dečki enodušno zakličejo: »Še nismo molili.« Oči »tovariša« se zablistajo: »Saj veste, da ne smete moliti!«... »Nismo še molili!« zadoni iznova. Kaj je bilo storiti? »Torej molite!« se je glasil odgovor. To so tudi bili junaški fantje.

Mož s krepko voljo si kakor slap tudi med pečinami utre pot in pogumne, samostojne, značajne duše mole kvišku nalik piramidam iz brezupne puščave splošne, že kar moderne brez značajnosti. Da bi izvršili junaška dejanja, ki bi vanje strmeli ves svet, je dano prav malokaterim. Skoro gotovo vse svoje življenje ne boš imel imel priložnosti za to. Toda tvoje življenje lahko postane zgled junaštva, če vestno in vztrajno vršiš male dolžnosti vsakdanjega življenja.

Samo nikar se ne boj gobeždačev! Če se za svoja načela pogumno postaviš, boš dostikrat videl, da se tvoj nasprotnik preplašen umakne. Saj je prav za prav le življenjsko nezasidran in bojazljiv in se skuša po krivi poti uveljaviti.

Kar nas je odraslih, z veseljem vidimo, da je danes mladina veliko vernejša, nego je bila mladina pred 20—30 leti. Ali ostane takšna ali pa propade evropska kultura. Indijski pesnik Rabindranath Tagore je ugotovil na svojem potovanju po Evropi, da so šege krščansko nazvane Evrope globoko pod šegami paganskega vzhoda. Materialistični duh 19. stoletja, ki zanika dušo, vzore, Boga in posmrtno življenje, je zapeljal vso zapadno kulturo in ni je moči, ki bi mogla zadržati njeno pogibel, razen dosledno verske mladine, ki se zopet lahko navdušuje za vzvišene cilje. **Dosledno verna mladina!** to se pravi, ne taka, ki je katoliška samo po krstnem listu, temveč mladina, ki ima pogum, da to priznava tudi v življenju. Mladina, ki ima pogum, da se pri slehernem dejanju, sleherni besedi in misli odloči za popolno izvajanje vzvišene misli: »**S e m k a t o l i š k i f a n t !** Če sem, živim tudi dosledno po tem, sedaj v šolah in pozneje v svojem poklicu. Vedno in v vsem zvest svojemu verskemu prepričanju.

**Pax
et bonum!**

**Mir in
vse dobro!**

P. ANGELIK:

Kdor noče na stara leta biti sam sebi in drugim v nadlego, kdor hoče tudi na stara leta, ko ne bo mogel več vršiti svojega poklica, živeti od svojega dela, naj se vpiše v Podporni odsek III. reda.

Glavni pogoji za vpis v ta odsek so sledeči:

Kdor se hoče vpisati:

1. Mora biti ud III. reda ali se zavezati, da vanj stopi tekom petih let;
2. se mora preživljati z lastnim delom in ne sme biti odvisen od do-
brote bližnjega;

3. ne sme biti star nad 55 let;

4. mora biti naročen na »Cvetje« ali se nanj naročiti.

Kdor potrebuje tiskovine za vpis ali želi kakega nadaljnjega pojasnila, se lahko pismeno ali osebno obrne na »Podporni odsek III. reda v Ljubljani, Marijin trg 4« ali na »Župni urad Marijinega Oznanjenja v Ljubljani«.

1. Ali je res s spremembo imena »zavarovalni« v označbo »podporni«, zavarovalni odsek razpuščen, kakor nekateri trdijo?

Vprašali smo glede tega vprašanja pravnika, in odgovor smo dobili kakor sledi:

Naslov ustanove je »Pax et bonum« po slovensko: Mir in vse dobro. Ta naslov je ostal slej ko prej neizpremenjen, podnaslov pa je »Podporni odsek III. reda«. Spremenjen je bil torej le podnaslov.

Ustanova je odsek tretjega reda, podrejena vsem predstojništvom in oblastem, ki vodijo in nosijo odgovornost za tretji red.

Podporni odsek se ni izpremenil, niti razpustil, ampak obstoja vse premoženje z vsemi dolžnostmi in pravicami vsakega člana še danes po istih pravilih, kakor so bila ob ustanovitvi razglašena, to so namreč splošni pogoji zavarovalnega odseka tretjega reda, in kakršna so vsak član in vsaka članica podpisali, ko so podpisali pogodbo podpornega odseka III. reda.

S tem, da smo izpremenili besedo iz prejšnje označbe »zavarovalni« v sedanjo označbo »podporni« odsek, se ustanova prav nič ni izpremenila. Pravno ni važna označba, važno je ali obstojajo premoženjske obveznosti, dolžnosti in pravice. Te pa obstojajo slej ko prej, ker Podporni odsek ni razpuščen v smislu čl. 11. splošnih pogojev in ker se tudi nič ni izpremenilo.

Noben član Podpornega odseka ne more izpreminjati svojih pravic in dolžnosti radi tega, ker je nadomeščena beseda »zavarovalni« z besedo »podporni«.

Če pa nastane kak spor med člani in vodstvom Podpornega odseka, ta spor ne sodi pred redna sodišča, ampak ga razsoja upravni odbor Podpornega odseka in je na pogodbi podpornega odseka vsak član podpisal izjavo, da se podvrže le njegovi razsodbi v vsakem morebitnem sporu.

Ker pa je pogodba sklenjena med Podpornim odsekom in posameznimi njegovimi člani le notranja stvar tretjega reda, preneha samoposebi v slučaju izstopa ali izključitve iz III. reda vsaka dolžnost in pravica tako s strani Podpornega odseka III. reda, kakor tudi s strani njegovih članov. Zato v slučaju izstopa ali izključitve iz III. reda Podporni odsek enostavno izplača vso vplačano vsoto in zadeva je urejena.

2. Ali bo moral res vsakdo, ki bo od Podpornega odseka III. reda dobival stalno podporo ali pokojnino, potem še doplačevati mesečno 33 Din.

To ni resnično. Vsak bo dobival stalno podporo ali pokojnino v celoti, kakor to predvidevajo splošni pogoji Podpornega odseka in nikomur ne bo treba potem nič doplačevati. Kdor tega ne verjame, naj počaka do meseca decembra letošnjega leta, ko bodo prvi začeli dobivati svojo stalno mesečno podporo ali pokojnino. Kdor take govornice širi, po nepotrebnem bega ljudi in kaže, da je nasprotnik tega odseka. Kdor želi kako pojasnilo, lahko pride osebno vprašat pa bo vse zvedel. Lahko pa vpraša tudi pismo.

PROF. ETBIN BOJC:

Dobrodelnost v Franciji

Če se bom morda v tem delu več pomudil pri dobrodelni organizaciji na Nemškem, naj mi bo to oproščeno iz razloga, ker sem uporabljal predvsem delo nemškega pisatelja Liese-ja. Sicer pa bo menda tudi držalo, da je bila karitas v zadnjem času najvzorneje organizirana vprav na Nemškem in še Francoskem. To sta pa tudi dva zapadnoevropska naroda, nosilca romansko-germanske kulture, ki ji vprav šele ta čas prihaja nasproti mlada slovanska kultura. Ta poslednja vsled svoje mladosti pač ne more biti vodilna kar tiče duhovne organizacije kakor je dobrodelna. Razen tega pa se zdi, da tiči razlog premoči obeh navedenih narodno-rasnih kultur napram slovanski tudi v tem, da je sicer

za Slovane — že po njih narodnem značaju značilna neka naravno večja ljubezen do bližnjega. Saj krščanski človek tega zapada potrebuje več organizacije zadevne dobrotelčnosti, po kateri mu hrepeni vsa duša, neutešena v skrajno rahlih odnosih človeka do človeka ... S tem pa seveda še nikakor ni rečeno, da bi si Slovani ne mogli ali ne smeli razpresti podobne dejavnosti v svojih deželah. Saj je, zlasti za življenje malih narodov, kakršne predstavlja tudi slovanstvo s svojo etnološko razčlenjenostjo, nedvomno dejstvo, da tiči del rešitve njihovega enakopomembnega poslanstva v svetu in življenju človeških kultur predvsem v duhovni smeri, kakršna je vprav vsa krščanska dobrotelčnost. Treba bi bilo torej s poglobitvijo naše narodne in verske zavesti sprovesti po naukih čistega krščanstva in duhovnih zgledov naše okolice kar najbolj to potrebno in edinstveno akcijo krščanske ljubezni. Saj so vsi poizkusi, temelječi na prepričanju o zmagi zgolj snovnih sredstev končno le utopistični spričo dejstva duhovnega kulturnega človeškega razvoja. Saj pravijo svetopisemske besede: »... Ne bojte se tistih, ki ubijajo telo, duše pa ne morejo ubiti, bojte se marveč tistega, ki more uničiti dušo in telo«. Duh je namreč, ki ne preide, ampak zmaguje ... Globlja socialna čutečnost, izvirajoča iz krščanskega etosa, preraja posameznike kot člane narodov, po njih pa države in njih socialne zakonodaje. To je tok in pravec k izčiščenju in izpolnjenju človeške narave, k izboljšanju medsebojnih odnosov človeka do človeka, naroda do naroda in države do države in k ustvaritvi takega družabnega reda, ki bo res vreden in dostojen človeka, ustvarjenega po božji podobi. K temu pa bo največ lahko pripomogla iskrena krščanska dobrotelčnost.

Na Francoskem moramo predvsem omeniti veliko razgibanost Vincencijeve družbe, ki je bila ustanovljena pred stoletjem in ki je postala nedvomno najmočnejša organizacija po raznih državah. Njen ustanovitelj in razširitelj je profesor Friderik Ozanam, ki je l. 1833 v zvezi z nekaterimi študenti v Parizu ustanovil prvo konferenco, dasi sega ta zamisel še nazaj k sv. Vincenciju in Gibertiju. O Frideriku Ozanamu obstojajo cele knjige. Rodil se je v Milanu l. 1813. Mladost je preživel v Lyonu. L. 1841. je bil pozvan na pariško Sorbono za docenta — učitelja na univerzi inozemskih slovstev. Mnogo je potoval in pisal sam. Umrl je 8. septembra l. 1853. Značilno zanj je, da je še kot študent v družbi tovarišev osnoval svoje življenjsko delo — Vincencijevo družbo. Njegov prijatelj urednik Bailly (1833—44) mu je dal prva sredstva, sv. Rozalija pa praktično izvedbo. Razen teh dveh se je za to stvar žrtvoval tudi Leon de Prévost, ki je postal celo znan kot ustanovitelj te družbe. Šestnajst članov te prvotne Vincencijeve konference je bilo celo naprošenih za pomoč pri javni mestni dobrotelni akciji. — L. 1834. si je organizacija izvolila sv. Vincencija Pavelskega za uradničnega patrona družbe. Iz pravil, ki so si jih postavili, zveni globoko krščansko pojmovanje ljubezni do bližnjega. Kmalu so se konference zelo namnožile. L. 1835. so bila sprejeta pravila z označbo namena teh konferenc: Medsebojna spodbuja h krščanski dejavnosti, obisk revežev na stanovanjih in podpora v živilih s sočasnim duhovnim oduševljenjem, pouk revnih otrok, delitev dobrih del itd. Iz Pariza se je ta družba naglo razširila po vsej Franciji pa tudi izven nje. Do l. 1913. je število konferenc doseglo 7.500 s 100.000 člani po raznih državah. Tako poleg Francije še: po Belgiji, Italiji, Španiji, Prusiji, Angliji, Holandiji, v Švici, Bavarski, celo v Afriki in zadnji čas tudi v Ameriki. Po statistiki iz l. 1920 je skupaj 13.800 konferenc z do 200.000 članov, ki razdele letno do 200 milijonov frankov med reveže. Centrala vseh konferenc je stalno v Parizu. Da se zainteresira tudi stu-

denska mladina, iz katere je organizacija sama izšla, so se ustanovile tudi posebne akademske Vincencijske konference.

Najglavnejše delo je bilo: obiskovanje revežev, bolnikov in jetnikov, skrb za njih stanovanja in življenjske potrebščine, posredovanja v pravnih zadevah in tudi mladinsko skrbstvo.

Naj še navedemo delovanje »Jožefina«, dalje »Malih sester Vnebovzeta«, ki so imele na skrbi zlasti delavske četrti, ter »Služabnice sv. Srca Jezusovega«. Znamenito je tudi delo predsednikov osrednje pariške Vincencijske družbe: že omenjenega Ozanamovega tovariša prof. Bailly-ja (1833—44), njegovega naslednika Jules-a Gossin-a (1844—47) ter Adolfa Baudona (1848—86), pa tudi Abbé Roussela (1825—97).

Ponekod so nastale tudi ženske Vincencijske konference (Breslav), a večinoma so si ženske ustvarile svoj delokrog v Elizabetnih družbah, ki jih je raztresene centralizirala enotna Karitativna zveza; v Münchenu je nastala taka Elizabetna družba že l. 1842. Zdaj znaša njih število skupaj 1200. Njih naloga je: hišna oskrba, porodniška postrežba, ambulančna služba, bolniške kuhinje, varstvo otrok i. p.

Dobrodelnost v Nemčiji

Na Nemškem pa se je dobrodelnost kar najlepše razvijala.

Karitativna zveza se je osnovala koncem 19. stoletja v Nemčiji. L. 1921. pa je mednarodna konferenca v Feldkirchenu (Vorarlberg) pripravila mednarodno karitativno zvezo. Zlasti je to idejo zastopal že omenjeni pisatelj. Od l. 1896—1922 je izhajalo glasilo Karitativne zveze »Caritas«, nato je pričel izhajati »Organ für Caritaswissenschaft und Caritasarbeit«. V Karitativni zvezi so bili včlanjeni: člani osrednjega predsedstva in sveta, uradniki centrale v Fribourgu, dva zastopnika strokovnih organizacij, (ki so včlanjene v skupni zvezi, zastopniki hišnega in družinskega skrbstva ubogih s strani Vincencijskih konferenc in Elizabetnih družb), zastopniki dušno-pastirske, podeželske dobrodelnosti skrbstva za otroke, mladinskega skrbstva, varstva deklet, skrbstva za bolne in abnormalne, skrbstva za delavce, brezposelne in brezdomce, treznostnih društev, izseljeniška, študijsko-podporna društva, dalje dobrodelni odsek Kat. zveze žen in podporno društvo »Pax« za duhovnike.

Že prej so obstojale tkzv. Posvetne kat. sesterske družbe. Ker je bolniška služba žena veljala dolgo za poniževalno, je bila vezana skoraj izključno le na nižji stan. Šele kasneje je postalo vprašanje take družbe pereče. Začetnik ji je Mat. Kinn (r. l. 1847). Karitativna zveza je napravila »Odsek za podeželsko bolničarstvo«. Za ta poklic je predvidevala 6 mesečni tečaj. Udeležilo se ga je do 800 deklet, ki so v 20 letih rešile dva milijona bolnikov. Tečajni dom za te vrste sestre je v Arenbergu (datira iz l. 1910). Da se ta potrebna stvar še bolj utrdi, se je osnovalo l. 1906. že »Društvo za bolniško skrb« s strani Tretjega reda v Bavarski in »Društvo za izobrazbo svetških kat. sester« v Šleziji (Karitativni dom v Breslau). Dalje naj omenim še sledeča podobna društva: »Družba Malteških sester« (zavetišče sv. Hildegarde), »Družba kat. svetških bolniških sester in strežnic« (Glasilo »Veronika«). Hišno in družinsko skrbstvo poudarja še od prelata Walterbacha l. 1914. ustanovljena »Družba sestra sv. Družine« z materno hišo v Münchenu. Te sestre sprejemajo hišno, porodniško oskrbo zlasti po delavskih družinah v času, ko je mati-gospodinja zadržana in odsotna, vodijo domove za delavce in sirotišnice. Več tretjeredniških krožkov je pred leti začelo s članicami ob prostih urah gojiti hišno skrbstvo. Polagoma pa je delo tako narastlo, da so morale

biti nameščene poklicne sestre (iz Essena). Podobno nalogo ima tudi »Družinsko skrbstvo Tretjega reda sv. Frančiška«, ki mu je ob ustanovitvi pripadalo preko 100 poklicnih sester in je prevzemalo v potrebnih družinah delo hišne gospodinje in matere, če je bila ta bolna ali kakorkoli zadržana. To karitativno delo omenjenega posvetnega sestrstva je velpomembno, ker ozdravlja in ohranja družine v teh razdrapanih časih.

Tudi mladinsko skrbstvo je organizacija iz novejšega časa. Le zavodi za sirote in najdenčke (nezakonske otroke) segajo v zgodnji srednji vek in deloma še v krščanski stari vek nazaj. Vendar se je prej vedno poizkušalo oddati otroke v drugo družino, tako, da današnje mladinsko skrbstvo sega komaj dve stoletji nazaj. Koncem 18. in 19. stoletja so odprli mnogo sirotišnic, v zadnjem stoletju pa se poleg teh mladinskih zavodov goji tudi posebno družinsko skrbstvo za vzgojo. Dekliški domovi in zavetišča so tudi šele iz zadnjih desetletij narastla.

Zavetišča za otroke so nastala iz skrbstva za otroke, pri katerem pa je dobrodelnost šele v najnovejšem času soudeležena. Pobuda zanj je prišla iz svetnih in šolskih interesov. Na tem polju sta zlasti delovala protestantski župnik Oberlin (1740—1826) in pa njegova pomočnica Luise Scheppeler (1763—1837). Istočasno je nastopil tudi Pestalozzi, ki je je v svojem pedagoškem delu: »Lienhard und Gertrud« zahteval »zasilne in pomožne otroške šole za tiste revne starše, ki gredo za življenjem oziroma zaslužkom in zanemarjajo zaradi tega dnevno vzgojo«. Matere so pripeljale svoje otroke, jih dvakrat na dan obiskovale s hrano in zvečer spet odnesle. Zlasti znana je kneginja Paulina v Detmondu, ki je ustanovila Delavski dom. Socialistični filantrop in tovarnar R. Owen (1771 do 1858) je hotel z boljšimi življenjskimi in delovnimi pogoji ter z lastno vzgojo poboljšati tudi ljudi. L. 1800 je ustvaril vzorno delavsko naselbino. Uvedel je tudi šole za deco l. 1826, ki so že do l. 1837 narasle na 1000. L. 1886 je bilo v Franciji že okoli 6000 šol za malčke. Posebno močno so se te šole razvile v Švici, kjer so bili kantoni prisiljeni — zlasti v francoski Švici — te šole organizirati. Narastle so tudi na Nemškem, v Avstriji, Luxemburgu i. dr. L. 1916 je bilo ustanovljeno v Kölnu »Društvo katoliških šol za malčke«. Tako zvane »zibelke« srečamo šele v 19. stoletju v Parizu. Odtod so se kmalu razširile in razmnožile.

Najdenišnice in sirotišnice datirajo že od davnaj, odkar je namreč krščanstvo proglasilo izpostavljanje za smrtni greh. Inocenc III. je dal v Rimu napraviti »torno« (t. j. posebno pripravo za najdenčke), kar se je držalo potem vse do 19. stoletja. Sirotišnice pa so novejšega datuma. Njih število se je v 19. stoletju zelo pomnožilo. »Šolski bratje«, »Revni bratje sv. Frančiška«, »Sestre ubogega Deteta Jezusa« in »Revne šolske sestre« so si veliko prizadevale v tem smislu, zlasti po velemestih (v posebnih Jožefinskih zavodih, kakršnih je n. pr. v Berlinu 5).

Po skrbstvenih društvih in domovih prednjačita nasplošno Vestfalija in Bavarska. Omenim naj »Katoliško društvo za vzgojo zanemarjene mladine« v Münchenu in »Otroške legije«, ki so imele že l. 1914 do pol milijona članov. Dalje so omembe vredni še zavodi za pripravo v družinsko vzgojo. L. 1894 je nastalo »Škofijsko vzgojevalno društvo«. Od l. 1909 deluje centrala »Društvo za katoliško vzgojstvo«, ki organizira izobraževalne tečaje. Tudi dekliska varstvena društva in domovi so se začela ustanavljati šele koncem 19. stol. s katoliške strani in l. 1900 se je vršil I. mednarodni kongres za šolsko deklisko mladino.

(Dalje prihodnjič.)